

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 151/2014-105

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovnaft, a. s., Vlčie hrdlo 1, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou, Ružička Csekés s. r. o., Vysoká 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka JUDr. Dana Nemčíková, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. apríla 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžhpu 1/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti Slovnaft, a. s., **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 151/2014-68 zo 4. marca 2013 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovnaft, a. s., (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 18. apríla 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžhpu 1/2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Po prijatí sťažnosti sa k veci vyjadril najvyšší súd, ktorý vo svojom podaní z 25. marca 2014 doručenom ústavnému súdu 1. apríla 2014 okrem iného uviedol:

«Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zo dňa 8. 7. 2013 namieta predovšetkým rozdielnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR spôsobenú na jednej strane napadnutým rozsudkom sp. zn. 2 Sžhpu/1/2012 zo dňa 18. apríla 2013 vo veci Slovnaft, a. s., a na strane druhej prípadom M. sp. zn. 3 Sžh/3/2010 a prípadom S. sp. zn. 4 Sžhpu/1/2011.

V danom prípade je potrebné poukázať na skutočnosť, že je síce pravdou, že senát 3 S vo veci rozhodol ako prvý a následne rozhodol senát najvyššieho súdu 4 S, ktorý v dôvodoch svojho rozhodnutia sa stotožnil s dôvodmi senátu 3 S, v ktorých dvoch prípadoch senáty Najvyššieho súdu SR konštatovali, že použitím § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže prichádza k vytvoreniu novej skutkovej podstaty správneho deliktu a, že „uloženie pokuty by bolo možné v takomto prípade v súlade so zásadami správneho trestania ako i zásadou „nullum crimen sine lége, nulla poena sine lége“ až v prípade, ak by podnikateľ opätovne naplnil znaky takejto novej, Protimonopolným úradom SR kreovanej skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu“.

Sťažovateľ tvrdí, že v jeho prípade ide o analogickú situáciu, ktorá je zhodná s vyššie uvedenými dvomi prípadmi prejednávanými a posudzovanými Najvyšším súdom... v konaní podľa piatej časti hlavy druhej O. s. p. Ďalej sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade sa Najvyšší súd SR bezdôvodne odchyľil od aktuálnej rozhodovacej praxe iných dvoch senátov

Najvyššieho súdu SR vo vecí ukladania sankcie pri spáchaní správneho deliktu zneužitia dominantného postavenia kreovaného na základe generálnej klauzuly. Sťažovateľ má za to, že NS SR reálne splnenie podmienok na uloženie sankcie v zmysle vyššie uvedených princípov, ku ktorým sa NS SR v dovtedajšej rozhodovacej praxi hlásil, neskúmal a nevyhodnotil a jeho vysporiadanie sa s otázkou, ktorá mala zásadný vplyv na zákonnosť uloženia sankcie vo výške 9 028 746 € bolo tak len čisto formalistické, bezobsažné a teda zjavne účelové s cieľom obhájiť (všeobecným odkazom na európske právo) svoj odklon od vlastnej existujúcej judikatúry... Uvedeným postupom mal Najvyšší súd SR porušiť svoju zákonom uloženú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania a narušiť právnu istotu sťažovateľa, právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a článku 6 Dohovoru, ako i právo na riadny prieskum zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v zmysle článku 46 ods. 2 Ústavy SR...

Senát 2 S sa v plnom rozsahu pridržiava dôvodov svojho rozhodnutia, ktoré považuje za logické vzhľadom na zistený skutkový a právny stav Protimonopolným úradom... a tvrdenia sťažovateľa ktorú považuje Najvyšší súd SR za zavádzajúce a účelové, pretože senát 2 S sa v napadnutom rozsudku 2 Sžhp/1/2012, v jeho dôvodoch podrobne vysporiadal s odlišným právnym názorom v dvoch prejednávaných veciach Najvyšším súdom SR, na ktoré poukazuje sťažovateľ a senát 2 S je toho názoru, že v žiadnom prípade nevytvoril stav právnej neistoty napadnutým rozhodnutím. Naopak napadnuté rozhodnutie je logické, skutkový a právny stav je posúdený v súlade i s judikatúrou komunitárneho práva, ktoré je prioritné a z hľadiska teórie a praxe európskeho práva má prednosť i pred prípadnou spornou vnútroštátnou úpravou (ktorá však podľa právneho názoru senátu 2 S nie je sporná) a je priamo aplikovateľné i pred vnútroštátnymi súdmi. Komunitárna judikatúra v oblasti súťažného práva je pomerne rozsiahla a Najvyšší súd SR v napadnutom rozsudku priamo poukazuje na obdobné prípady, kedy európsky súd rozhodoval vo veciach súťažného práva i na základe generálnej klauzuly zneužívania dominantného postavenia, ktorá je v slovenskom právnom poriadku premietnutá v ustanovení § 8 ods. 2 Zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Najvyšší súd... si dovoľuje upriamiť pozornosť Ústavného súdu SR, že v danom prípade sa jedná o oblasť administratívnoprávneho trestania, v ktorých prípadoch príslušná právna úprava umožňuje Najvyššiemu súdu SR konať v plnej jurisdikcii a keďže skutkový stav bol nesporne zistený správne (medzi účastníkmi konania bolo sporné akurát

hmotnoprávne posúdenie danej veci), nevidí Najvyšší súd SR najmenší dôvod, aby v danej veci mohol postupovať v súlade s revíznym princípom a tento aplikovať na daný prípad.

Pre úplnosť veci Najvyšší súd SR z hľadiska námietok sťažovateľa, poukazuje preto i na dôvody svojho napadnutého rozsudku, z ktorého cituje: „Najvyšší súd... s ohľadom na obsah podaného odvolania žalovaného posudzoval, či žalovaný, ako i krajský súd pri rozhodovaní vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a s ohľadom na námietky žalovaného, ako i žalobcu zisťoval, či konanie pred žalovaným ako i krajským súdom, bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zabezpečoval správny výsledok a či boli dôkazy vykonané spôsobom zodpovedajúcim pravidlám spravodlivého procesu.

Krajský súd sa v danom prípade snažil síce svoj postup správne odôvodniť, avšak sám žiadne dôkazné prostriedky ako to vyplýva z dôvodov jeho rozhodnutia nevyhodnotil a to napriek tomu, že podklady rozhodnutia tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Podľa § 8 zákona č. 136/2001 Z. z. zákonodarca upravil zneužívanie dominantného postavenia týmto spôsobom:

(1) Dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

(2) Zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä,

a) priame alebo nepriame vynucovanie neprímeraných cien alebo iných neprímeraných obchodných podmienok,

b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,

c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,

d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom tejto zmluvy, alebo

a) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.

(6) Zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že skúmal výrok žalobou napadnutého rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu hlavne z hľadiska, či vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, ktorý by odôvodnil záver o použiteľnosti generálnej klauzuly podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže a poukázal na právny názor vyslovený v rozsudkoch Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Sžh/3/2010 a 4 Sžhpu/1/2011. V oboch uvedených konaniach mal Najvyšší súd... poukázať na podmienky správneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď nová skutková podstata s konštitutívnymi účinkami ustálená žalovaným musí rešpektovať zásady správneho trestania t. j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu.

*Uvedený právny názor vychádza zo skutočnosti, že príslušné konanie, ktorým došlo k zneužitiu dominantného postavenia na relevantnom trhu, nemožno sankcionovať, ale je potrebné delikventa upozorniť zo strany Úradu na jeho protisúťažné konanie a pokiaľ by sa delikvent v budúcnosti opätovne dopustil protisúťažného konania tým istým spôsobom, respektíve rovnakou protisúťažnou praktikou, tak až vtedy by mu bolo *yxvcb za ustálenú skutkovú podstatu Úradom uložiť sankciu.*

S uvedeným právnym názorom sa senát Najvyššieho súdu... 2 S nestotožňuje, nakoľko aplikácia takéhoto názoru je podľa názoru senátu 2 S v absolútnom rozpore s doterajšou aplikačnou praxou Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora.

Zákon vo všeobecnosti nedefinuje, čo sa považuje za zneužitie dominantného postavenia, avšak konkretizáciu, respektíve bližšie vymedzenie tohto pojmu, typické pre právo generálnych klauzúl, kde sa zaraduje i súťažné právo, ponecháva na judikatúru. Demonstratívny výpočet praktík uvedených v § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže má slúžiť podnikateľom hlavne k tomu, aby si mohli urobiť predstavu o najčastejších alebo najzávažnejších formách zneužitia dominantného postavenia. Ak sa v aplikačnej praxi vyskytne taká praktika, ktorá nie je uvedená v demonštratívnom výpočte v § 8 ods. 2, tak podľa právneho názoru senátu 2 S musí úrad vychádzať z generálnej klauzuly uvedenej v zákone a postihuje a aj musí postihovať takéto praktiky v zmysle zásady oficiality. Je potrebné si uvedomiť, že úrad nemôže určité konanie, ktoré je správnym deliktom, podradiť pod skutkovú podstatu, ktorá mu je svojím obsahom najbližšia, pretože výpočet skutkových podstát v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z. z. je neúplný. V danom prípade je taktiež si

potrebné uvedomiť, že správny orgán príslušné konanie žalobcu z hľadiska spáchaného správneho deliktu nemôže subsumovať pod približnú skutkovú podstatu takej praktiky, ktorá zjavne nespĺňa znaky konania žalobcu.

Najvyšší súd... poukazuje i na skutočnosť, že charakterom generálnej klauzuly k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám sa podrobne zaoberal i Najvyšší správny súd Českej republiky napr. vo veci S. (rozsudok NSS sp. zn. 7 Afs 40/2007), kde okrem iného NSS uviedol, že konštrukcia generálnej klauzuly je obdobná komunitárnej predlohe s poukázaním na článok 102 ZFEÚ a označil ju za nevyhnutnú, pretože nikdy nemožno normatívne podať úplný výpočet spôsobov, ktorými možno tržnú moc zneužiť na ujmu ostatných účastníkov trhu. Vo veci S. NSS taktiež našiel význam generálnej klauzuly v tom, že pokiaľ určité konanie naplňuje jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené pomenovanou skutkovou podstatou, je zakázaným konaním so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúceho vyplývajú a uviedol, že akékoľvek konanie, ktoré naplňuje znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.

Zneužitím dominantného postavenia a aplikáciou generálnej klauzuly vo vzťahu k deklaratórnemu výpočtu praktík uvedených v českom zákone o ochrane hospodárskej súťaže sa Najvyšší správny súd ČR zaoberal i napr. vo veci U. (rozsudok NSS 7 As 58/2006), kde uviedol, že „ku zneužitiu monopolného (dominantného) postavenia súťažiteľov môže dôjsť i inak než spôsobom opísaným v zákone a nemožno pritom ani vylúčiť, že zneužitím dominantného postavenia na trhu môže byť i konanie, ktoré by na jednej strane bolo v prospech iných súťažiteľov, avšak na druhej strane by súčasne bolo na ujmu konečného spotrebiteľa“.

Najvyšší súd... v súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami poukazuje i na príklad zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu v prípade udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Zelený bod na území Slovenskej republiky, kedy Protimonopolný úrad... na danú vec aplikoval rovnako § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, teda príslušné protisúťažné konanie delikventa subsumoval v rozhodovacom procese pod generálnu klauzulu.

Európsky súdny dvor vymedzil zneužitie ako „objektívny pojem, ktorý vystihuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení, ktorých podstatou je ovplyvnenie

štruktúry trhu, na ktorom je na základe prítomnosti dominantného podniku stupeň súťaže oslabený, a ktorých cieľom je vytvorenie prekážok rozvoja súťaže na tomto trhu za použitia prostriedkov, ktoré sa líšia od tých, ktoré riadia normálnu súťaž výrobkov a služieb medzi súťažiteľmi". V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané (Hoffmann Roche v. Komisia).

Najvyšší súd... sa v danom prípade na rozdiel od krajského súdu stotožňuje so žalovaným, že konanie žalobcu je špecifické v tom, že sa jedná výlučne o postihnutie vykorisťovateľskej praxe a že v danom prípade nejde tu ani o jej kombináciu s vylučovacou praxou, pretože i podľa názoru Najvyššieho súdu... je nesporné, že v konaní žalobcu nedošlo k vylúčeniu konkurentov z trhu. Skutková podstata uvedená v § 8 ods. 2 písm. c/ jednoznačne nevystihuje nedovolené konanie žalobcu a preto nič nebránilo úradu, aby na konanie žalobcu aplikoval generálnu klauzulu. V danom prípade žalobca v roku 2005 a 2006 v prípade nafty a v roku 2006 v prípade benzínu realizoval taký systém predaja pohonných hmôt, že ceny pre odberateľov stanovoval individuálne. Tieto rozdiely v cenách medzi odberateľmi nie je možné zo strany žalobcu objektívne a rozumne odôvodniť, napr. na základe rozdielnych nákladov spojených s predajom a dopad nedovolennej praxe žalobcu spočíval v tom, že tí odberatelia, ktorí mali menej možností odísť ku konkurencii, mali potom neodôvodnene vyššie ceny. V danom prípade výsledkom tejto vykorisťovateľskej praxe nebolo vylúčovanie konkurencie v súťaži (žalobca vykorisťoval tých podnikateľov, ktorí sa nemohli adekvátne brániť napr. možnosťou prejsť ku konkurencii), pretože táto vykorisťovateľská praxa sa netýkala konkurentov Slovnaftu, ako napr. O., S., ale výsledkom tejto praxe bola škoda spôsobená zákazníkmi Slovnaftu, teda konečným spotrebiteľom, ktorí tieto pohonné hmoty ďalej nepredávali, ale používali ich pre svoju potrebu.

V danom prípade odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu, že Úrad sa mal zaoberať aj vylučovacími dopadmi konania žalobcu a že aj z tohto dôvodu je použitie generálnej klauzuly neakceptovateľné. Odvolací súd zdôrazňuje, že úrad, ako vyplýva zo spisového materiálu ani netvrdil, že v danom prípade by zo správania, alebo konania žalobcu vyplývala i vylučovacia praxa a preto odvolací súd ani nevidí dôvod na

takúto konštatáciu krajského súdu. V danom prípade z rozhodnutia Protimonopolného úradu... vyplýva, že sa dôsledne zaoberal i otázkou spôsobenej škody v dôsledku vykorisťovateľskej praxe žalobcu a tieto skutočnosti rozsiahlym a precíznym spôsobom zdôvodnil v bodoch 257 až 289, 300 až 310 svojho rozhodnutia. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR poukazuje aj na všeobecne známe v súťažnom práve „Pokyny Komisie pre posudzovanie vylučovacích praktík“, ktoré sa zaoberajú problematikou dominantného postavenia v podobe single dominancie a tržnej sily, stanovujú všeobecný rámec analýzy používaný Komisiou pri posudzovaní, či by mala venovať svoju pozornosť rozličným formám správania dominantu vylučujúceho ostatné podniky, a popisujú aplikáciu takéhoto rámca na najdôležitejšie typy vylučovacieho správania (predátorské chovanie, výhradné odbery, rabaty, viazaný a spojený predaj a odmietnutie dodávok). Komisia sa v uvedenom materiáli nezaobráva okrem iného napr. vykorisťovateľskými praktikami. Pokyny potvrdzujú zámer Komisie sústrediť svoju pozornosť pri vydávaní rozhodnutí v oblasti článku 102 ZFEÚ a to predovšetkým na správanie podnikov majúcich potenciál poškodiť spotrebiteľa a zvažovať možné ekonomické prínosy inak závadného protisúťažného správania.

V danom prípade vzhľadom aj na uvedené skutočnosti sa Najvyšší súd... stotožňuje so žalovaným, že v danej veci nejde zo strany žalobcu o vylučovaciu prax, ale o prax vykorisťovateľskú. Odvolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že v súťažnom práve nie je otázka právnej kvalifikácie vôbec rozhodujúcou pre vyslovenie záveru o porušení súťažného práva a uloženie príslušnej sankcie v prípade, ak súťažiteľ svojím správaním na súťažnom trhu poruší zákon.

Napríklad i Európsky súd pre ľudské práva v roku 2009 v rozsudku Z. uviedol, že rozhodujúcim je samotný skutok a nie jeho právna kvalifikácia (sťažnosť č. 14/939/03). V danom prípade je Najvyšší súd... toho názoru, že argumentácia krajského súdu, že v správaní žalobcu ide o „novú skutkovú podstatu“, za ktorú by nemal byť sankcionovaný je právne irelevantná a nemá oporu v súťažnom práve. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prípad riešený jednak Komisiou ako i Európskym súdnym dvorom a to prípad A. Námietkam A., že sa jedná o určitú „novosť praktík v zneužití na trhu“ a že by mali dostať preto iba symbolickú pokutu, nebolo vyhovené a táto jej obrana bola odmietnutá a nerešpektovaná a naopak vo veci boli uložené prísne finančné sankcie. V danej veci praxe zneužitia boli nové a to pokiaľ ide o použité prostriedky, napriek tomu však Všeobecný súd ako i Európsky súdny dvor konštatovali, že príslušné zneužitia sú závažnými

porušeniami a nemôžu byť tolerované v súťažnom práve. Navyiac z rozhodnutí súdov v danej veci vyplýva, že A. mala očakávať, že zneužitia, o ktoré v danom prípade ide, patria do pôsobnosti článku 102 ZFEÚ a to napriek tomu, že Komisia ani Súdny dvor ešte nepreskúmavali správanie, ktoré využívalo rovnaké prostriedky alebo metódy. Napokon i vo veci A. bola na daný prípad nepochybne aplikovaná generálna klauzula.

Podľa názoru odvolacieho senátu 2 S nemožno vzhľadom na uvedené skutočnosti akceptovať argumentáciu krajského súdu, ktorá sa opiera a vychádza zo záverov dvoch rozsudkov Najvyššieho súdu... sp. zn, 3 Sžh/3/2010 a 4 Sžhpu/1/2011. Podľa senátu Najvyššieho súdu... 2 S súťažitelia v súčasnosti používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia a tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti a potom v prípade osvojenia si názoru krajského súdu, by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa „novú praktiku“, ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosti, na ktoré poukazuje krajský súd, nemôžu byť podľa názoru odvolacieho súdu ani poľahčujúcimi okolnosťami, v ktorých by bolo možné vidieť zníženie uloženej sankcie žalobcovi, resp. využitia moderačného práva súdom vo vzťahu k žalobcovi.

V danom prípade je Najvyšší súd... toho názoru, že žalobca ako skúsený podnikateľ mohol a mal predvídať a to i s prihliadnutím na rozhodovaciu prax Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora, že jeho konanie je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov a nafty a že v danom prípade používanie vykorisťovateľských praktík je v rozpore s cieľom a účelom súťažného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol potom odvolací súd akceptovať argumentáciu krajského súdu, že Protimonopolný úrad... mal v konaní preukázať, že konanie žalobcu bolo spôsobilé obmedziť resp. narušiť hospodársku súťaž na trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu. Všetky tieto skutočnosti vytykané krajským súdom v danom prípade Protimonopolný úrad... aj riadne konkretizoval vo svojom rozhodnutí a tiež podrobne zdôvodnil v čom sa prejavil negatívny efekt protisúťažnej praktiky žalobcu na relevantnom trhu. Najvyšší súd... poukazuje i na rozsudok vo veci D., v ktorom Európsky súdny dvor vo vzťahu k otázke, či porušenia boli spáchané úmyselne, alebo z nedbanlivosti a či sa preto majú trestať pokutou, poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že táto podmienka je splnená, ak si dotknutý podnik nemôže nebyť vedomý protisúťažnej povahy

svojho správania a to bez ohľadu na to, či si je alebo nie je vedomý toho, že porušuje pravidlá zmluvy o hospodárskej súťaži.

V danom prípade je odvolací súd nesporne toho názoru, že žalobca si musí byť jednoznačne vedomý svojho protisúťažného konania, ktoré bolo vedomé, a ktorá skutočnosť vyplýva z jednotlivých rozdielných zmlúv pre odberateľov žalobcu, ako i z ďalších dôkazných prostriedkov, ktoré protimonopolný úrad zhromaždil od tretích osôb, ktoré si na jeho výzvu splnili svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Krajský súd v danom prípade sa snažil síce svoj postup odôvodniť, avšak sám tieto dôkazné prostriedky či už k problematike generálnej klauzuly, ako i otázkam relevantného trhu nevyhodnotil, resp. vyhodnotil, avšak v rozpore s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorá je pre súdny systém Slovenskej republiky záväzná. Krajský súd takto nedôsledne postupoval napriek tomu, že podklady tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine krajský súd spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

V danom prípade krajský súd na strane 27 svojho rozsudku k otázke relevantného trhu v podstate len uviedol, že je potrebné zamyslieť sa nad otázkou posúdenia relevantného trhu a že pri vymedzovaní relevantného trhu je potrebné skúmať, čím a kde sú potreby spotrebiteľov uspokojované, teda výrobný ako aj teritoriálny relevantný trh. Krajský súd vo svojom rozhodnutí však absolútne nedôvodí, či protimonopolný úrad správne vymedzil príslušný relevantný trh, alebo či pri jeho vymedzení nejakým spôsobom pochybil. Správne v tejto súvislosti protimonopolný úrad uviedol, že otázkam relevantného trhu sa v prvostupňovom rozhodnutí venoval na 28 stranách, kde podrobne uviedol všetky pre relevantný trh podstatné skutočnosti. S týmto názorom žalovaného sa v plnom rozsahu stotožňuje i Najvyšší súd..., pretože absolútne súhlasí s vecnými argumentmi protimonopolného úradu a s vymedzením relevantného trhu v danej veci. Svoje názory v tomto smere protimonopolný úrad ako i žalovaný odôvodnili logickými úvahami, ktoré vychádzajú z transparentných ekonomických údajov a príslušných technických podkladov, ktoré sú taktiež v rozhodnutiach správnych orgánov rozumnými úvahami a argumentmi aj podložené.

Najvyšší súd... sa stotožnil s vymedzením relevantného trhu zo strany protimonopolného úradu. Správne protimonopolný úrad postupoval, keď prioritne pri skúmaní priestorového relevantného trhu vychádzal z územia Slovenskej republiky, kde sledoval a skúmal dopady praktiky žalobcu a zisťoval, z ktorých krajín by bolo možné očakávať výrazný súťažný tlak na Slovenskú republiku formou importov a potom len o tieto krajiny prípadne rozšíriť priestorový trh. Správne preto postupoval úrad, keď neakceptoval argumentáciu žalobcu, že „veľkoobchodné relevantné trhy majú byť definované spádovým územím pokrytia rafinériou Spoločnosti, ktorý bude okrem Slovenska zahŕňať aj susedné krajiny: Českú republiku, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko, Rumunsko, Chorvátsko a Srbsko.“ ...

Protimonopolný úrad ako i žalovaný sa pri vymedzení relevantného trhu na rozdiel od krajského súdu navyše aj logicky a argumentačne vysporiadali i s jednotlivými námietkami žalobcu, ktoré skutočnosti vyplývajú a korešpondujú z rozhodnutí protimonopolného úradu ako i žalovaného a to v otázkach aplikácie generálnej klauzuly, vymedzenia relevantného trhu, otázkach analytických údajov a podobne.

Z príslušných analytických údajov, ktoré sú veľmi podrobne obsiahnuté v rozhodnutí protimonopolného úradu nesporne vidieť aj príslušné tržné podiely žalobcu a jeho „konkurentov“ na relevantnom konkurenčnom trhu, tak ako ho správne vymedzil protimonopolný úrad. Jednotlivé analytické údaje, z ktorých správne orgány vychádzali, považuje za správne i Najvyšší súd..., pretože v danom prípade vychádzajú z logiky veci a sú argumentačne podložené.

K námietkam žalobcu ohľadne vymedzenia relevantného trhu protimonopolným úradom Najvyšší súd... uvádza, že cieľom vymedzenia relevantného trhu je systematicky identifikovať konkurenciu daného podniku a tým pádom určiť jeho tržnú silu a to z produktového ako i geografického hľadiska. Týmito otázkami sa protimonopolný úrad a aj žalovaný podrobne zaoberali, na ktoré skutočnosti odvolací súd poukazuje v iných častiach svojho rozhodnutia.

Podľa názoru Najvyššieho súdu..., hoci protimonopolný úrad riadne skúmal a zaoberal sa otázkou vymedzenia relevantného trhu, tak v danom prípade bolo taktiež podstatné skúmať skutočný dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu na relevantnom trhu a tento negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu taktiež protimonopolný úrad riadne dokazovaním spoľahlivo zistil a vo svojom rozhodnutí i riadne zdôvodnil. Totiž je

potrebné si v danom prípade uvedomiť, že skutočný negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu mal negatívny dopad na území Slovenskej republiky...

V danom prípade Najvyšší súd... sa stotožnil aj s dôkaznými prostriedkami, ktoré protimonopolný úrad aplikoval ako podklady pri vyčíslenia uložení pokuty žalobcovi. Tieto ekonomické podklady pre uloženie pokuty, ktoré sú podrobne odôvodnené v rozhodnutí protimonopolného úradu, ako i žalovaného a ktorých správnosť žalobca namieta, sú rozumným spôsobom správnymi orgánmi odôvodnené a to rozsiahle a precíznym spôsobom a preto sa s nimi stotožnil i odvolací súd.

Z ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o ochrane hospodárskej súťaže vyplýva, že za porušenie ust. § 8 ods. 6 tohto zákona, podľa ktorého zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané, uloží úrad podnikateľovi pokutu do 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie.

Úrad pri ukladaní pokuty správne posudzoval závažnosť a dĺžku porušenia zákona zo strany žalobcu a pri posudzovaní závažnosti tohto porušenia zbral do úvahy jeho povahu ako i skutočný dopad na príslušný relevantný trh. V danom prípade úrad pri určení výšky pokuty rešpektoval Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž, v zmysle ktorého ako východisko pri určení pokuty zbral do úvahy relevantný obrat podnikateľa.

Úrad správne uvádza, že relevantným obratom je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu a pri výpočte relevantného obratu úrad zvyčajne vychádza z údajov o predajoch realizovaných podnikateľom za posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní.

V danom prípade z dokazovania vykonaného úradom vyplýva, že žalobca používal rovnakú praktiku jednak na trhu predaja benzínu na veľkoobchodnej úrovni a jednak na trhu predaja nafty na veľkoobchodnej úrovni, teda na dvoch trhoch a každá z praktík žalobcu mala rozdielne časové trvanie na týchto dvoch trhoch. Z odôvodnenia protimonopolného úradu vyplýva, že úrad z týchto dôvodov neurčil ako relevantný obrat spoločný obrat dosiahnutý z predaja benzínov a nafty na veľkoobchodnej úrovni, ale vypočítal pokutu na základe závažnosti a dĺžky trvania zvlášť pre naftu a zvlášť pre benzín a zo súčtu týchto dvoch čiastkových údajov získal úrad základnú sumu pokuty, V danom

prípade išlo o relevantný obrat dosiahnutý v prípade zneužívania dominantného postavenia z predaja benzínu a nafty na úrovni veľkoobchodu na trhu v Slovenskej republike.

V danom prípade posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní, je v prípade nafty ako i benzínu rok 2006, kde úrad vychádzal z tržieb Slovnaftu z predaja nafty ako i benzínu na úrovni veľkoobchodu (bez daní) a to z listu Slovnaftu, ktorý bol doručený úradu 25. mája 2007. Relevantný trh bol úradom určený ako územie Slovenskej republiky, nakoľko praktika žalobcu mala dopad na celé územie Slovenskej republiky. Úrad stanovil sumu pokuty príslušným percentom na základe závažnosti konania, pričom suma pokuty stanovená na základe závažnosti v prípade nafty predstavuje sumu 116 000 000 Sk a v prípade benzínov 40 000 000 Sk. V danom prípade pokutu určenú na základe závažnosti úrad pre násobil počtom rokov trvania porušovania zákona, pričom obdobie kratšie ako 6 mesiacov sa v zmysle Metodického pokynu berie ako ½ roka a obdobie dlhšie ako 6 mesiacov sa berie ako celý rok. V prípade nafty zo strany úradu bolo preukázané porušovanie zákona, ktoré trvalo 2 roky a to v rokoch 2005 a 2006 a v prípade benzínov bolo úradom preukázané porušovanie zákona trvajúce 1 rok a to konkrétne rok 2006. V danom prípade úrad príslušnú pokutu určenú na základe závažnosti v prípade nafty pre násobil koeficientom 2 a v prípade benzínu koeficientom 1, teda z hľadiska počtu rokov trvania porušovania zákona a potom základná suma pokuty je pre benzín a aj naftu spoločne vyčíslená na sumu 272 000 000 Sk. V dôvodoch rozhodnutia správne úrad konštatuje, že základná suma pokuty môže byť upravená a to zvýšená alebo znížená v prípade, ak úrad identifikuje iné skutočnosti, ktoré sa zohľadňujú pri stanovení pokuty a ktorých demonštratívny výpočet je uvedený v § 38 ods. 10 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. V danom prípade úrad identifikoval jednu inú skutočnosť, ktorá sa zohľadňuje pri výpočte pokuty a to dosiahnutie majetkového prospechu. Toto kritérium je uvedené a vysvetlené aj v Metodickom pokyne, kde je uvedené, že „Je potrebné, aby uložená pokuta presahovala dosiahnutý majetkový prospech z porušovania zákona, a to z toho dôvodu, aby predstavovala pre podnikateľa dostatočne odstrašujúci faktor nedopúšťať sa ďalšieho porušovania a zároveň, aby ho dostatočne potrestala za protiprávne správanie“. Toto kritérium úrad uplatní ako to vyplýva z Metodického pokynu, keď je možné vyčísliť majetkový prospech získaný v súvislosti s protiprávnym konaním. V závere svojho rozhodnutia protimonopolný úrad logickým spôsobom zdôvodnil ako dospel k odhadu získaného majetkového prospechu žalobcom

v dôsledku jeho protisúťažného konania. Celkový odhad získaného majetkového prospechu spoločne za benzín aj za naftu za príslušné roky predstavuje 203,27 milióna Sk. Základná suma pokuty pre benzín aj naftu spoločne predstavuje sumu 272 000 000 Sk. Z toho vyplýva, že pokuta určená úradom potom získaný majetkový prospech z presahuje a výška uloženej pokuty a odhadnutý získaný majetkový prospech sú vzájomne konzistentné údaje, ktoré nie sú potom vo výraznom nepomere.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd... je toho názoru, že námietky Slovnaftu ohľadne výšky uloženej pokuty, že nezodpovedá kritériám stanoveným v § 38 ods. 10 zákona ochrane hospodárskej súťaže, sú účelové a zavádzajúce. Výška pokuty je v rozhodnutiach správnych orgánov podľa názoru odvolacieho súdu transparentným spôsobom zdôvodnená v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. V tomto smere úrad správne aplikoval i judikatúru Českej republiky, kde sa aplikuje obdobná právna úprava dôkazom čoho je i rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 6 A 96/2002.

Pokiaľ žalobca namietal, že pokuta by nemala presahovať získaný majetkový prospech, s touto konštatáciou sa Najvyšší súd... nestotožňuje, pretože sankcia okrem iných funkcií musí nevyhnutne plniť i svoj represívny charakter, ktorá skutočnosť je zjavná a nepochybná a má svoju logiku z hľadiska generálnej prevencie predovšetkým v oblasti súťažného práva. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z rozhodovacej činnosti Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora. V posudzovanej veci je nesporné ako to vyplýva z výpočtov protimonopolného úradu, že na celkovom obrate Slovnaftu v roku 2006 uložená pokuta predstavovala len 0,2 % a teda sa nepriblížila ani k 1 %-tu z celkového obratu a z celkového čistého zisku Slovnaftu v roku 2006 predstavovala uložená pokuta približne 4 %. Z týchto dôvodov Najvyšší súd... odmieta i výhrady žalobcu o neprimeranosti výšky pokuty, pretože za danej skutkovej a právnej situácie nič nebránilo protimonopolnému úradu, aby v súlade s praxou uložil sankciu i vo vyššej výške, keďže úrad je limitovaný výškou pokuty do 10 % z celkového obratu.“

Senát 2 S Najvyššieho súdu... dáva tiež do pozornosti Ústavnému súdu... rozsudok Najvyššieho súdu... 8 Sžhpu 1/2012 zo dňa 23. mája 2013 vo veci E. a. s., c/a Protimonopolný úrad..., v ktorom rozsudku sa Najvyšší súd... priklonil k právnemu názoru senátu 2 S, keď taktiež senát 8 S zastáva právny názor, že sankcionovanie na základe generálnej klauzuly v zmysle § 8 ods. 2 v spojení s § 8 ods. 6 Zákona o ochrane

hospodárskej súťaže je možné a je v súlade s komunitárnym právom a tiež poukazuje v dôvodoch svojho rozsudku na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdneho dvora. Senát Najvyššieho súdu 8 S rozhodol vo veci následne až potom, ako senát Najvyššieho súdu 2 S rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom, voči ktorému sťažovateľ Slovnaft, a. s., namieta vo svojej ústavnej sťažnosti...

Z uvedeného vidieť, že rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR je v súčasnosti jednotná a Najvyšší súd SR sa stotožňuje s príslušnými rozhodnutiami Európskeho súdneho dvora (na ktoré i poukazuje), v ktorých sa prejednávala obdobná problematika administratívnoprávneho trestania a tieto rozhodnutia rešpektuje, pretože z hľadiska európskeho práva sú právne záväzné i pre vnútroštátne súdy.

Pre úplnosť veci si senát 2 S vzhľadom na obsah sťažnosti sťažovateľa dovoľuje upriamiť pozornosť Ústavného súdu SR logicky nie na otázku, či napadnuté rozhodnutie senátu 2 S je z hľadiska právnej istoty sťažovateľa kompatibilné s uvedenými dvomi rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, na ktoré sťažovateľ poukazuje a ktoré sťažovateľovi zjavne vyhovujú, ale na otázku, či napadnuté rozhodnutie senátu 2 S a 8 S je súladné s komunitárnym právom a príslušnými rozhodnutiami súdneho dvora, na ktoré i senát 2 S, ako i senát 8 S poukazujú v dôvodoch svojho rozhodnutia.

Pre úplnosť veci si senát 2 S dovoľuje upriamiť pozornosť Ústavného súdu SR i na Medzinárodnú konferenciu týkajúcu sa slovenského a európskeho súťažného práva, ktorá sa konala v roku 2013 na pôde Právnickej fakulty univerzity Komenského v Bratislave, kde predstavitelia Európskej komisie vysoko kvalitatívne ohodnotili napadnutý rozsudok senátu 2 S z pohľadu komunitárneho práva.

Za daného skutkového a právneho stavu dáva senát Najvyššieho súdu SR 2 S na zváženie Ústavnému súdu SR, či by nebolo vhodné do konania pribrať i Európsku komisiu, ktorej tiež napadnuté rozhodnutie senátu 2 S bolo doručované.

Vzhľadom na uvedené dôvody, senát 2 S považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú...»

Právna zástupkyňa sťažovateľky sa k vecnej stránke stanoviska najvyššieho súdu vyjadrila podaním zo 14. apríla 2014 doručeným ústavnému súdu 16. apríla 2014, v ktorom uviedla: «Podľa názoru sťažovateľa stanovisko NS SR neuvádza žiadne nové právne významné skutočnosti, ktoré by mali vplyv na dôvodnosť a obsah ústavnej sťažnosti podanej

sťažovateľom, nakoľko sa z veľkej miery jedná o doslovný prepis odôvodnenia rozsudku NS SR, ktorý sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou napadol.

Predmetným rozsudkom NS SR z hľadiska sťažovateľom namietanej arbitrárnosti sme sa podrobne zaoberali v podanej ústavnej sťažnosti, a preto nepovažujeme za efektívne a účelné, opätovne reagovať na tie isté argumenty NS SR, ktoré podľa názoru sťažovateľa predstavovali zásah do jeho ústavných práv.

Stanovisko PMU, ktorým sa tento orgán stavia do pozície obhajcu NS SR nepovažujeme za relevantné, nakoľko PMU bol v predmetnom konaní pred NS SR v pozícii žalovaného, teda jednej strany sporu a nemôže tak viesť aké dôvody a úvahy viedli NS SR k prijatiu predmetného rozhodnutia nad rámec dôvodov uvedených v rozsudku samotnom. Podanie vysvetlenia, ktoré by mohlo objasniť dôvody a úvahy NS SR je teda výlučne na NS SR a jeho senáte 2 S, ktorý na svoje vyjadrenie priestor dostal a využil. Stanovisko PMU neuvádza navyše žiadne iné nové zásadné skutočnosti, ktoré by neboli resp. nemohli byť známe NS SR v priebehu súdneho prieskumu zákonnosti predmetných rozhodnutí PMU.

Napriek vyššie uvedenému si dovoľíme opätovne poukázať aspoň na niektoré tvrdenia NS SR resp. PMU, ktoré sú podľa názoru sťažovateľa účelové resp. nie sú vôbec pravdivé:

I.

Absencia dôvodov odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR

NS SR uvádza, že sa podrobne vysporiadal s odlišným právnym názorom iných senátov NS SR (sp. zn. 3 Sžh/3/2010 vo veci M. c/a PMU („M.“) a 4 Sžhpu/1/2011 vo veci S. a. s. c/a PMU („S.“), ktoré v skutkovo obdobných prípadoch odmietli uloženie sankcie iným podnikateľom z dôvodu nesprávnej a svojvoľnej aplikácie generálnej klauzuly v zmysle § 8 ods. 6 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže...

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku NS SR, ako i následného vyjadrenia predsedníčky senátu 2 S JUDr. E. K., je nepochybné, že NS SR svoj zásadný odklon od doterajších rozhodnutí iných senátov NS SR, odôvodňuje iba konštatovaním, že sa s nimi nestotožňuje a všeobecne odkazuje na rozhodovaciu prax Českého Najvyššieho správneho súdu resp. potrebu konzistentnej aplikácie súťažných pravidiel v rámci Európskej Únie. Tieto všeobecné argumenty, ktoré sťažovateľ ani nespochybňuje, však

nemajú žiadnu relevanciu vo vzťahu k okolnostiam prípadu sťažovateľa, a to z nasledujúcich dôvodov.

1. Uvedené všeobecné tvrdenia o potrebe euro konformného výkladu slovenského súťažného práva nemôžu byť dostatočným odôvodnením vydania rozsudku, ktorý je v zásadnom rozpore s predchádzajúcimi rozhodnutiami iných senátov NS SR, keďže nepochybne aj senát NS SR 3 S (predseda JUDr. R.) a 4 S (predsedníčka JUDr. H.) bol kompetentný posúdiť a aj posúdil európske súťažné právo vo vzťahu k použitiu generálnej klauzuly zneužitia dominantného postavenia. PMU pritom aj v rámci súdneho prieskumu týchto rozhodnutí obdobne argumentoval porušením európskeho súťažného práva. Napriek tomu obidva senáty NS SR odmietli takéto námietky PMU ako neopodstatnené.

2. Rozsudky českého Najvyššieho správneho súdu, rozhodnutia Európskej Komisie, Všeobecného súdu či Súdneho dvora EÚ namietané senátom 2 S, boli známe už aj v čase rozhodnutí NS SR vo veci M. resp. S.¹. Senát 2 S neuviedol vo svojom rozsudku, žiadnu takú významnú zmenu v slovenskom alebo európskom súťažnom práve, ktorá by nastala od vydania predchádzajúcich rozhodnutí NS SR, a ktorá by odôvodňovala jeho zásadnú zmenu pohľadu na podmienky aplikácie generálnej klauzuly zneužitia dominantného postavenia v danom prípade.

3. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje aj na nedávne rozhodnutie Ústavného súdu (III. ÚS 11/2014), v ktorom posudzoval námietku sťažovateľa na vydanie diametrálne odlišných (vzájomne si odporujúcich) rozhodnutí NS SR v rámci súdneho prieskumu toho istého rozhodnutia PMU napadnutého samostatne tromi žalobcami tak, že v jednom prípade NS SR ako odvolací orgán žalobu posúdil ako dôvodnú a napadnuté rozhodnutie PMU zrušil ako nezákonné, avšak vo vzťahu k ďalším dvom žalobcom NS SR žaloby neskôr zamietol a to isté rozhodnutie PMU potvrdil ako zákonné. V predmetnom prípade Ústavný súd sťažnosť jedného z neúspešných žalobcov odmietol ako zjavne neopodstatnenú práve

¹Pokiaľ v tejto súvislosti argumentuje NS SR rozhodnutím vo veci A. sťažovateľ považuje za potrebné uviesť, že rozhodnutie Európskej Komisie bolo vydané v tejto veci už v roku 2005 a jeho správnosť bola potvrdená Všeobecným súdom v roku 2010, ktoré v roku 2012 SD EÚ potvrdil. Nejde teda o nový prelomový judikát, ktorý by mohol predstavovať dôvod na odklon od dovedajšej judikatúry NS SR, nakoľko v ňom uvedené dôvody boli známe NS SR už v čase rozhodovania vo veci M. a S. a pre príslušné senáty nepredstavovali prekážku pri podmienkach aplikácie generálnej klauzuly tak, ako boli judikované.

z dôvodu, že sťažnosťou napadnutý rozsudok NS SR „svojím obsahom reflektoval predovšetkým na výsledky prejudiciálneho konania vedeného pred Súdny dvorom otázkach právne relevantných v danej veci. Rozsudok Súdneho dvora sp. zn. C-68/12 zo 7. februára 2013 mal skutočne pre odchylný výsledok súdneho konania v sťažovateľkinej veci zásadný dôsledok, ktorý sa nevyhnutne musel premietnuť do výsledkov konania vedeného najvyšším súdom o odvolaní úradu proti rozsudku krajského súdu v sťažovateľkinej veci. Z obsahu posudzovaného rozsudku vyplýva, že najvyšší súd sa dôsledne venoval odôvodneniu svojich odlišných záverov, na základe čoho ústavný súd v danom prípade na rozdiel od sťažovateľky dospel k tomu, že závery prijaté najvyšším súdom sú jasné a zrozumiteľné, a tak aj ústavne akceptovateľné.“ Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na zásadne odlišnú situáciu týchto dvoch prípadov, kedy v prípade vyššie uvedenej odmietnutej sťažnosti existovala právne významná skutočnosť, ktorá mala zásadný vplyv na posúdenie veci a teda aj na zmenu judikatúry NS SR. zatiaľ čo v našom prípade akákoľvek obdobná, právne relevantná skutočnosť odôvodňujúca zmenu v dovedajšej rozhodovacej praxe úplne absentovala.

4. K namietanému rozsudku sp. zn. 8 Sžhp/1/2012 vo veci E. a. s. c/a PMU („E.“) je nevyhnutné uviesť, že NS SR nemôže ospravedlňovať nedostatočné zdôvodnenie svojho rozsudku, odkazom na neskoršie rozhodnutie iného senátu NS SR, ktoré nebolo v čase jeho rozhodovania ešte vydané. Pre NS SR bol rozhodujúci stav rozhodovacej praxe iných senátov k momentu jeho rozhodovania, a pokiaľ videl dôvody na odklon od dovedajšej rozhodovacej praxe bol povinný svoj názor náležite odôvodniť, keďže práve týmto jeho rozsudkom došlo k zmene judikatúry NS SR.

5. Stanovisko Európskej Komisie, ktoré bolo predložené súdu vo veci E., sa netýkalo možnosti použitia generálnej klauzuly zneužitia dominantného postavenia, ale paralelnej aplikácie národného a európskeho súťažného práva PMU resp. súdmi SR. V prípade E. totiž PMU aplikoval popri zákone o ochrane hospodárskej súťaže výslovne aj čl. 82 (102) Zmluvy o fungovaní EÚ, kým v prípade Slovnaftu aplikoval výlučne národné právo, keďže konanie sťažovateľa ani podľa záverov PMU nebolo spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi Európskej únie. Toto stanovisko je teda úplne bez akéhokolvek súvisu k obsahu predmetnej sťažnosti resp. prípadu sťažovateľa ako takého. Navyiac v napadnutom

rozsudku NS SR zmienka o takomto stanovisku Európskej komisie a odôvodnenie jeho prípadného vplyvu na rozhodovanie NS SR vo veci sťažovateľa úplne absentuje.²

6. Skutočnosť, že NS SR poslal svoje rozhodnutie na vedomie Európskej Komisii nemá samo sebou žiadnu výpovednú hodnotu a neprezumuje správnosť jeho rozhodnutia. Práve naopak, Európska Komisia nezaslala po vydaní rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave („KS BA“) ako prvostupňového orgánu žiadne stanovisko do konania vo veci Slovaft, pričom pokiaľ by týmto rozsudkom mohla byť narušená eurokonformná aplikácia súťažného práva do takej miery, ako tvrdí NS SR. tak by tak určite ako *amicus curiae* urobila.

Uvedená aktívna rola Európskej Komisie pri zabezpečovaní eurokonformnej aplikácie súťažných pravidiel je pritom zrejmá aj z vyššie uvedeného paralelne preskúmaného prípadu E., ako aj zo vstupu Európskej Komisie do skoršieho súdneho preskúmania rozhodnutia vo veci Ž., a. s. c/a PMU (rozhodnutie NS SR 1 Sžhpu/1/2011), v ktorom Európska Komisia v postavení *amicus curiae* v odvolacom konaní pred NS SR zaslala svoje stanovisko k posúdeniu otázky aplikácie inštitútu ekonomického nástupníctva a efektívnosti ukladaných pokút za porušenie súťažných pravidiel, keď mala výhrady voči posúdeniu tejto otázky v rozsudku KS BA ako prvostupňového orgánu.

V prípade M., ako ani v prípade S., Európska Komisia v súvislosti s judikovanými podmienkami uplatňovania generálnej klauzuly v prípadoch zneužitia dominantného postavenia, ako ani vo vzťahu k podmienkam ukladania sankcií, do týchto konaní nevstúpila a neprezentovala žiadny odlišný (eurokonformný) výklad k týmto otázkam. Rovnako ako nevyužila svoje právo vstúpiť do konania v prípade súdneho prieskumu rozhodnutia v predmetnej veci sťažovateľa.

Sťažovateľ nespochybňuje, že judikatúra nemôže byť bez vývoja, a že nie je vylúčené, aby (aj pri nezmenenej právnej úprave) bola doplňovaná resp. menená, avšak NS SR je povinný pristupovať k zmene judikatúry nielen opatrne a zdržanlivo t. j. výlučne v nevyhnutných prípadoch opodstatňujúcich prekročenie princípu predvídateľnosti, ale tiež

² Sťažovateľ sa domnieva, že predmetné toto stanovisko Európskej komisie muselo existovať už ku dňu vyhlásenia sťažnosťou napadnutého rozsudku NS SR nakoľko rozsudok vo veci E. bol vyhlásený už 23. mája 2013 t. j. cca mesiac po vyhlásení rozsudku v sťažovateľovej veci, pričom z odôvodnenia rozsudku v prípade E. je zrejmé, že strany sa k tomuto stanovisku už v priebehu súdneho konania vyjadrovali.

s dôkladným odôvodnením a presvedčivým vysvetlením takéhoto postupu (mutatis mutandis IV. US 226/2012).

Sťažovateľ má zato, že NS SR zmenu judikatúry v prípade sťažovateľa realizoval v príkrom rozpore s vyššie uvedenými princípmi, na takúto zmenu nebol žiadny právne relevantný dôvod, ani si ju nevyžiadala požiadavka euro konformnej aplikácie súťažných pravidiel. Podľa nedávneho rozhodnutia Ústavného súdu práve v prípade nedostatku právne relevantných dôvodov na zmenu už skôr vysloveného právneho názoru NS SR je možné hovoriť o porušení základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (mutatis mutandis III. ÚS 11/2014).

II.

Arbitrárne porušenie legitímnych očakávaní sťažovateľa o povahe jeho konania

NS SR odobril postup PMU pri aplikovaní generálnej klauzuly zákazu zneužitia dominantného postavenia spôsobom rozporným so základnými zásadami správneho trestania, Ústavou SR, ako i predchádzajúcimi rozhodnutiami iných senátov NS SR v obdobných veciach.

Sťažovateľ nespochybňuje legitímnosť aplikovania generálnej klauzuly na konanie, ktorého znaky nie je možné podradiť pod žiadnu z demonštratívne vymedzených skutkových podstát uvedených v § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Generálna klauzula by však nemala byť účelovo aplikovaná tam, kde PMU nevie preukázať naplnenie znakov osobitnej skutkovej podstaty definovanej v zákone o ochrane hospodárskej súťaže na posudzované konanie. Používanie generálnej klauzuly by malo byť limitované o to viac, že zákon o ochrane hospodárskej súťaže nevymedzuje žiadne (ani minimálne znaky) všeobecnej skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia.

V rozpore s vyššie uvedeným NS SR aproboval aplikáciu generálnej klauzuly zákazu zneužitia dominantného postavenia na údajné diskriminačné konanie sťažovateľa napriek tomu, že zákon o ochrane hospodárskej súťaže explicitne definuje v § 8 ods. 2 písm. c) pojmové znaky skutkovej podstaty zakázanej formy diskriminácie a dovtedajšia judikatúra NS SR opakovane takýto postup výslovne odmietla ako nezákonný.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že určitá forma diskriminácie je imanentnou a žiaducou súčasťou podnikateľskej činnosti každého podnikateľa a je

v podstate hnacím motorom efektívnej hospodárskej súťaže.³ Z rozhodovacej praxe európskych súťažných orgánov a súťažno-právnej teórie, ktorá sa premietla do znenia článku 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie..., ktorý pojednáva o zneužívaní dominantného postavenia (analogicky k právnej úprave § 8 zákona o ochrane hospodárskej súťaže) je nepochybné, že nie akákoľvek diskriminácia predstavuje obmedzovanie hospodárskej súťaže, ale je zakázaná taká diskriminácia, pri ktorej účelom konania dominanta resp. jeho dôsledkom je vylučovanie konkurencie. Preto sa táto podmienka aj premietla do legálnej definície protisúťažnej diskriminácie (čl. 102(c) ZFEU resp. § 8 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane hospodárskej súťaže) a v tejto podobe sa aj bohato vyskytuje v rozhodovacej praxi európskych súťažných orgánov.

Súčasne, vo viac ako 50 ročnej histórii uplatňovania európskych súťažných pravidiel, nebol nikdy žiaden subjekt sankcionovaný za diskrimináciu pri ktorej by takýto „vylučovací efekt“ absentoval, čo uznal tak PMU ako i NS SR.

Na základe vyššie uvedeného, v rozpore s názorom NS SR, sme toho názoru, že bolo bezpochyby legitímnym očakávaním sťažovateľa, že v súlade s doterajšou euro konformnou

3 Napríklad: Damien Geradin a Nicotas Petit, *Price discrimination under EC competition law*, In: *The Pros and Cons of Price discrimination*, Konkurrensverket, Swedish Competition Authority, 2005, str.36: „Selektívna cenotvorba podľa pružnosti spotrebiteľov je ekonómami široko akceptovaná ako efektívnosť zvyšujúce konanie.“ Pozri tiež: Damien Gerard, *Price Discrimination under Article 82(c) EC: Clearing up the Ambiguities*, In *GCLC Research Papers on Article 82 EC*, July 2005, str. 121.: „Uplatňovanie rôznych podmienok na spotrebiteľov s rôznymi dopytovými elasticitami je jedným z najbežnejších spôsobov výrobcov ako zvyšovať odbyt, ktorý zasa môže zvyšovať blahobyt a viesť k zvýšenej konkurencii.“;

a tiež: „Striktne uniformná cenotvorba by podľa niektorých názorov mala negatívny dopad na hospodársku súťaž: „... je zložité formulovať vhodné opatrenia v súvislosti so striktným pravidlom „zákazu cenovej diskriminácie“. Takéto opatrenia by si zrejme vyžadovali, aby bola rovnaká cena poskytnutá všetkým odberateľom, čo by bolo nesmierne problematické pre spoločnosti zapojené do cenových jednaní s viacerými odberateľmi a vážne by to ohrozovalo cenovú súťaž.“ In: *Id.*, str. 126;

V prípade 27/76, *United Brands v. Commission*, [1978] E. C. R. 207, bod 228: „Rozdiely v „dopravných nákladoch, zdaňovaní, cle, mzdách pracovných síl, marketingových podmienkach, rozdiely v menových paritách, [alebo dokonca] v denzite konkurencie“ by mohli oprávňovať cenové rozdiely“, In: *Id.*

aplikáciou súťažných pravidiel, nebude ani on sankcionovaný za konanie, ktoré má predstavovať protisúťažnú diskrimináciu hoci nenapĺňa znaky skutkovej podstaty diskriminácie podľa § 8 ods. 2 písm. c) zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Všeobecný a neustále opakovaný odkaz na zvýšenú mieru zodpovednosti podnikateľa v dominantnom postavení nemôže byť odôvodnením odmietnutia tohto legitímneho očakávania sťažovateľa za okolností, kedy sťažovateľ ani pri vynaložení najvyššej možnej miery odbornej starostlivosti nemohol predvídať, že jeho konanie by mohlo byť protiprávne...

Sťažovateľ tiež poukazuje, že NS SR absolútne rezignoval na zákonnú požiadavku, že pokiaľ pristúpil v súlade s § 220 OSP na zmenu rozsudku KS BA, mal povinnosť vysporiadať sa so žalobnými námietkami žalobcu v celom rozsahu jeho žaloby, t. j. nielen v rozsahu odvolania žalovaného. Uvedené pochybenie NS SR pritom namietal sťažovateľ aj vo svojej sťažnosti a NS SR na túto námietku vo svojom vyjadrení nereflektoval.

Na záver si sťažovateľ dovoľí reagovať na zjavne nepravdivú poznámku NS SR v závere jeho vyjadrenia, kde NS SR dáva do pozornosti Ústavného súdu, že na Medzinárodnej konferencii súťažného práva konanej na pôde Právnickej fakulty UK v roku 2013 „predstavitelia Európskej komisie vysoko kvalitatívne ohodnotili napadnutý rozsudok senátu 2 S z pohľadu komunitárneho práva... Konferencia sa konala dňa 15. 5. 2013. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo však zaslané KS BA na jeho doručenie účastníkom konania až 21. 5. 2013. V čase konania predmetnej konferencie odôvodnenie rozsudku a teda ani jeho kvalita nemohli byť a ani neboli predmetom relevantnej odbornej diskusie. Sťažovateľ ako aj jeho právny zástupca boli účastníkmi predmetnej konferencie na ktorej v súvislosti so sťažnosťou napadnutým rozsudkom NS SR odznelo iba vyjadrenie PMU, ktorý rozsudok uvítal a prezentoval ho ako svoj úspech pred NS SR.

Na základe vyššie uvedeného a najmä na základe dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti si dovoľíme vysloviť presvedčenie, že Ústavný súd našej sťažnosti vyhovie a odstráni zásah NS SR do ústavných práv sťažovateľa.»

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov najvyšším súdom, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis III. ÚS 538/2012).

Za daných okolností musel ústavný súd pri prieskume ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozsudku zohľadniť aj špecifiká správneho súdnictva, a to predovšetkým skutočnosť, že v rámci správneho súdnictva súdy preskúmajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov [§ 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a nasl.]. Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ktorým predovšetkým prislúcha zisťovanie skutkových okolností predmetnej veci, ale preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné správne orgány pri

riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru obdobne ako čl. 46 ústavy zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru,

pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36]. Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Rovnako je potrebné zdôrazniť, že zmyslom čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy nemôže byť to, aby sa ústavný súd stal bežnou prieskumnou inštanciou proti rozhodnutiam všeobecných súdov v správnom súdnictve. Podľa názoru ústavného súdu by bolo negáciou zmyslu čl. 46 ods. 1 ústavy, ak by si ústavný súd pod zámienkou povinnosti zistiť, či všeobecné súdy náležite preskúmali zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, vyhradil právomoc preskúmať výsledok ich konania, pokiaľ ide o zisťovanie a vyhodnocovanie skutkového stavu, výklad v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem z iných než ústavných princípov alebo ich aplikáciu. Plnohodnotný súdny prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy z hľadiska ich súladu so zákonmi je podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy zverený všeobecným súdom v rámci rozhodovania v správnom súdnictve, nie ústavnému súdu (obdobne napr. IV. ÚS 378/08).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 S 165/2011 z 22. marca 2012 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) preskúmajúci na základe žaloby sťažovateľky rozhodnutia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, resp. Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“ alebo „rada protimonopolného úradu“) vydané v správnom konaní za porušenie § 8 ods. 2 a 6 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hospodárskej súťaži“) pre zneužitie jej dominantného postavenia.

1. Sťažovateľka sa dovoľáva ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy (práva na súdnu a inú právnu ochranu) i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s odvolaním sa na príslušnú judikatúru ústavného súdu a tiež ESĽP a poukazuje v tejto súvislosti aj na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžh/3/2010 a sp. zn. 4 Sžhpu/1/2011, ktorým dva iné senáty najvyššieho súdu za podobného skutkového a právneho stavu medzi inými účastníkmi konania na jednej strane a protimonopolným úradom dospeli v posúdení

merita veci k iným právnym záverom, na základe čoho boli rozhodnutia krajského súdu zrušené a veci vrátené na ďalšie konanie.

Ústavný súd skúmajúc z ústavnoprávnych hľadísk obsah napadnutého rozsudku najvyššieho súdu zistil, že najvyšší súd sa v danej veci skutočne odchyľil od právnych názorov vyslovených inými senátmi najvyššieho súdu vo veciach vedených pod sp. zn. 3 Sžh/3/2010 a sp. zn. 4 Sžhpu/1/2011, keď za dostatočný právny argument na potvrdenie rozsudku krajského súdu nepovažoval zásadu, že k správne mu trestaniu (a uloženiu sankcie) môže protimonopolný úrad pristúpiť v prípade aplikácie generálnej klauzuly obsiahnutej v § 8 ods. 2 zákona o hospodárskej súťaži až potom, keď podnikateľ nerešpektuje skutkovú podstatu nedovolennej praktiky, ktorej skutková podstata bola ustálená predchádzajúcim správnym rozhodnutím. Zároveň však ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení napadnutého rozsudku sa najvyšší súd dôsledne a pomerne rozsiahlo zaoberal dôvodmi svojho odklonu od sťažovateľkou označených rozhodnutí vydaných v obdobných veciach, pričom sa v rozhodujúcej miere oprel o eurokonformný výklad relevantných ustanovení zákona o hospodárskej súťaži v kontexte dopadajúcich článkov zmluvy o Európskom spoločenstve (čl. 82), resp. zmluvy o fungovaní Európskej únie (čl. 102) upravujúcich zákaz zneužitia dominantného postavenia súťažiteľom v hospodárskej súťaži na spoločnom trhu. Svoju argumentáciu pritom najvyšší súd podporil poukázaním na aplikovateľnú judikatúru Európskeho súdneho dvora o možnosti použitia generálnej klauzuly definujúcej zneužitie dominantného postavenia a o práve orgánov na ochranu hospodárskej súťaže sankcionovať dominantanta v prípade použitia novej praktiky pri zneužití postavenia na trhu (napr. Hoffmann Roche v. Komisia, Astra Zeneca v. Komisia). Napriek námietkam sťažovateľky o nezáväznosti judikatúry ustálenej v obdobných veciach Najvyšším správnym súdom Českej republiky (rozhodnutia vydané pod sp. zn. 7 Afs 40/2007 a sp. zn. 7 Afs 58/2006) ústavný súd vzhľadom na takmer rovnaký obsah právnej úpravy ochrany hospodárskej súťaže v Českej republike v porovnaní so Slovenskou republikou, zhoda ktorej nepochybne pramení z komunitárneho práva, nepovažuje za ústavne neakceptovateľné, aby pri zmene právneho názoru najvyššieho súdu nebolo možné v konkrétnych otázkach podporne použiť argumentáciu vyplývajúcu z výsledkov rozhodovacej činnosti najvyššej súdnej inštancie iného členského štátu

Európskej únie, ktorá sa týka takej oblasti práva, ktorá bola v dôsledku členstva v Európskej únii vo svojej podstate unifikovaná.

K námietke sťažovateľky, že v dôsledku rozbiehajúcej judikatúry najvyššieho súdu treba považovať napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za arbitrárny, a tak porušujúci jej základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ďalej ústavný súd uvádza, že ani rozdielnosť judikatúry najvyššieho súdu ešte neznamená, že v sťažovateľkinej veci rozhodol najvyšší súd arbitrárnym, a teda ústavne neakceptovateľným spôsobom. Z judikatúry ESLP [napr. z rozsudku *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007] totiž vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). Pokiaľ všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe automaticky vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (III. ÚS 376/09). Judikatúra totiž nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to aj pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen dopĺňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená za splnenia povinnosti najvyššieho súdu pristupovať k zmene judikatúry nielen opatrne a zdržanlivo (t. j. výlučne v nevyhnutných prípadoch opodstatňujúcich prekročenie princípu predvídateľnosti), ale tiež s dôkladným odôvodnením a presvedčivým vysvetlením takéhoto postupu (*mutatis mutandis* IV. ÚS 226/2012).

V tejto súvislosti sa žiada pripomenúť, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou všeobecného súdnictva a zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, pričom jeho úloha sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis*

I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05). Ústavný súd zároveň poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01).

Z uvedených dôvodov považuje ústavný súd za podstatné, že najvyšší súd presvedčivo a dostatočne odôvodnil zmenu svojho právneho názoru na použitie tzv. generálnej klauzuly o zákaze zneužitia dominantného postavenia súťažiteľa v hospodárskej súťaži tak, ako je táto zakotvená v § 8 ods. 2 zákona o hospodárskej súťaži, a rovnako aj na uloženie sankcie pre porušenie zákazu zneužitia dominantného postavenia vyplývajúceho z § 8 ods. 6 zákona o hospodárskej súťaži pre skutok, ktorý bol vymedzený v rozhodnutí rady protimonopolného úradu.

O relevantnosti zmeny v judikatúre najvyššieho súdu napokon svedčí aj rozsudok najvyššieho súdu vo veci E., a. s., c/a protimonopolný úrad vydaný pod sp. zn. 8 Sžhpu 1/2012 z 23. mája 2013, na ktorý poukazuje vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj najvyšší súd. Napriek nesúhlasu sťažovateľky s uvedeným argumentom najvyššieho súdu ústavný súd nevidí žiaden dôvod, aby vstupoval do právomoci najvyššieho súdu, ktorý je v prvom rade zodpovedný za ústavne konformnú aplikáciu relevantných právnych predpisov a navyše je zo zákona aj orgánom kompetentným na zabezpečovanie jednoty v rozhodovacej činnosti, osobitne v prípade, v ktorom niet dostatočných argumentov na záver o arbitrárnosti právnych záverov ustálených v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu.

2. K ďalším námietkam sťažovateľky ústavný súd pripomína, že dôvodom žaloby sťažovateľky 2. septembra 2011 bola skutočnosť, že protimonopolný úrad nesprávne aplikoval ustanovenia zákona o hospodárskej súťaži a vec nesprávne právne posúdil ako *„skutok zneužívania dominantného postavenia, keď klasifikoval konanie sťažovateľa ako zneužitie dominantného postavenia formou diskriminácie a posudzoval ho v zmysle údajnej*

generálnej klauzuly zneužívania dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 v spojení s § 8 ods. 6 ZoHS, napriek tomu, že v § 8 ods. 2 písm. c) ZoHS sú zadefinované osobitné podmienky skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia formou diskriminácie, ktorých splnenie PMU vôbec neskúmal“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že protimonopolný úrad začal viesť správne konanie proti sťažovateľke tak, že skutok právne kvalifikoval najskôr podľa čl. 8 ods. 2 písm. c) zákona o hospodárskej súťaži (ako to mal podľa sťažovateľky aj posúdiť), ale keďže krajský súd prvé rozhodnutie protimonopolného úradu a rady zrušil práve z dôvodu, že protiprávne konanie bolo nedostatočne špecifikované a nebolo možné ho podriaďiť pod skutkovú podstatu uvedenú v tomto ustanovení, v rámci nového konania už vydal protimonopolný úrad rozhodnutie sp. zn. 2010/DZ/2/1/068 z 10. decembra 2010, v ktorom už správne konanie začaté proti sťažovateľke podľa § 8 ods. 2 písm. c) zákona o hospodárskej súťaži zastavil, avšak súčasne konanie sťažovateľky posúdil podľa § 8 ods. 2 a § 8 ods. 6 zákona o hospodárskej súťaži ako zneužitie dominantného postavenia.

Ústavný súd považuje za ústavne udržateľný právny názor najvyššieho súdu, že „zákon vo všeobecnosti nedefinuje, čo sa považuje za zneužitie dominantného postavenia... Ak sa v aplikačnej praxi vyskytne taká praktika, ktorá nie je uvedená v demonštratívnom výpočte v § 8 ods. 2..., musí úrad vychádzať z generálnej klauzuly uvedenej v zákone a postihuje a aj musí postihovať takéto praktiky v zmysle zásady oficiality“, ako aj ďalší názor, že „skutková podstata uvedená v § 8 ods. 2 písm. c) jednoznačne nevystihuje nedovolené konanie žalobcu a preto nebránilo úradu, aby na konanie žalobcu aplikoval generálnu klauzulu. V danom prípade žalobca v roku 2005 a 2006 v prípade nafty a v roku 2006 v prípade benzínu realizoval taký systém predaja pohonných hmôt, že ceny pre odberateľov stanovoval individuálne. Tieto rozdiely v cenách medzi odberateľmi nie je možné zo strany žalobcu objektívne a rozumne odôvodniť, napr. na základe rozdielných nákladov spojených s predajom a dopad nedovolenej praktiky žalobcu spočíval v tom, že tí odberatelia, ktorí mali menej možností odísť ku konkurencii, mali potom neodôvodnene vyššie ceny...“

... výsledkom tejto praktiky bola škoda spôsobená zákazníkom Slovnaftu, teda konečným spotrebiteľom, ktorí tieto pohonné hmoty ďalej nepredávali, ale používali ich pre svoju spotrebu.“.

Nadväzne na uvedené k ďalšej námietke sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku ústavný súd poukazuje na ďalšie relevantné časti odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, v zmysle ktorého «z rozhodnutia protimonopolného úradu vyplýva, že sa dôsledne zaoberal i otázkou spôsobenej škody v dôsledku vykorisťovateľskej praktiky žalobcu a tieto skutočnosti rozsiahlym a precíznym spôsobom zdôvodnil v bodoch 257 až 289, 300 až 310 svojho rozhodnutia...

Napríklad i Európsky súd pre ľudské práva v roku 2009 v rozsudku Z. uviedol, že rozhodujúcim je samotný skutok a nie jeho právna kvalifikácia (sťažnosť č. 14/939/03).

... argumentácia krajského súdu, že v správaní žalobcu ide o „novú skutkovú podstatu“, za ktorú by nemal byť sankcionovaný je právne irelevantná a nemá oporu v súťažnom práve.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prípad riešený jednak Komisiou ako i Európskym súdnym dvorom a to prípad A. Námietkam A., že sa jedná o určitú „novosť praktík v zneužití na trhu“ a že by mali dostať preto iba symbolickú pokutu, nebolo vyhovené a táto jej obrana bola odmietnutá a nerešpektovaná a naopak vo veci boli uložené prísne finančné sankcie. V danej veci praktiky zneužitia boli nové a to pokiaľ ide o použité prostriedky, napriek tomu však Všeobecný súd ako i Európsky súdny dvor konštatovali, že príslušné zneužitia sú závažnými porušeniami a nemôžu byť tolerované v súťažnom práve. Navyiac z rozhodnutí súdov v danej veci vyplýva, že A. mala očakávať, že zneužitia, o ktoré v danom prípade ide, patria do pôsobnosti článku 102 ZFEÚ a to napriek tomu, že Komisia ani Súdny dvor ešte nepreskúmavali správanie, ktoré využívalo rovnaké prostriedky alebo metódy. Napokon i vo veci A. bola na daný prípad nepochybne aplikovaná generálna klauzula.

Podľa názoru odvolacieho senátu 2 S nemožno vzhľadom na uvedené skutočnosti akceptovať argumentáciu krajského súdu, ktorá sa opiera a vychádza zo záverov dvoch rozsudkov Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Sžh/3/2010 a 4 Sžhpu/1/2011.

Podľa senátu... súťažitelia v súčasnosti používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia a tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich

prvky novosti a potom v prípade osvojenia si názoru krajského súdu, by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa „novú praktiku“, ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosti, na ktoré poukazuje krajský súd, nemôžu byť podľa názoru odvolacieho súdu ani poľahčujúcimi okolnosťami, v ktorých by bolo možné vidieť zníženie uloženej sankcie žalobcovi, resp. využitia moderačného práva súdom vo vzťahu k žalobcovi.

... žalobca ako skúsený podnikateľ mohol a mal predvídať a to i s prihliadnutím na rozhodovacu prax Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora, že jeho konanie je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov a nafty a že v danom prípade používanie vykorisťovateľských praktík je v rozpore s cieľom a účelom súťažného práva...

Najvyšší súd... poukazuje i na rozsudok vo veci D., v ktorom Európsky súdny dvor vo vzťahu k otázke, či porušenia boli spáchané úmyselne, alebo z nedbanlivosti a či sa preto majú trestať pokutou, poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že táto podmienka je splnená, ak si dotknutý podnik nemôže nebyť vedomý protisúťažnej povahy svojho správania a to bez ohľadu na to, či si je alebo nie je vedomý toho, že porušuje pravidlá zmluvy hospodárskej súťaži...

... žalobca si musí byť jednoznačne vedomý svojho protisúťažného konania, ktoré bolo vedomé, a ktorá skutočnosť vyplýva z jednotlivých rozdielnych zmlúv pre odberateľov žalobcu, ako z ďalších dôkazných prostriedkov, ktoré protimonopolný úrad zhromaždil od tretích osôb, ktoré si na jeho výzvu splnili svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ochrane hospodárskej súťaže...».

Ústavný súd napokon poukazuje aj na právne závery najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa uloženia pokuty v sume 9 028 746 €, v ktorej sa najvyšší súd „stotožnil aj s dôkaznými prostriedkami, ktoré protimonopolný úrad aplikoval ako podklady pri vyčíslení a uložení pokuty žalobcovi“, konštatujúc, že napadnuté správne rozhodnutie vychádzalo jednak z ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o hospodárskej súťaži, podľa ktorého „za porušenie ust. § 8 ods. 6 tohto zákona..., uloží úrad podnikateľovi pokutu do 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie“, ale takisto aj zo závažnosti a dĺžky porušenia zákona a jeho skutočného dopadu na príslušný relevantný trh. Výpočtu pokuty uloženej protimonopolným úradom sa najvyšší súd podrobne venoval najmä na stranách 22 až 23

napadnutého rozsudku, pričom námietky sťažovateľky odmietol ako účelové a zavádzajúce. V závere k tomu uviedol, že v „posudzovanej veci je nesporné ako to vyplýva z výpočtov protimonopolného úradu, že na celkovom obrate Slovnaftu v roku 2006 uložená pokuta predstavovala len 0,2 % a teda sa nepriblížila ani k 1 %-tu z celkového obratu z celkového čistého zisku Slovnaftu v roku 2006 predstavovala uložená pokuta približne 4 %“ .

Vychádzajúc z citovaných častí napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd dostatočne odôvodnil hodnotiace závery ku skutkovým zisteniam ustáleným vo veci konajúcimi správnymi orgánmi, ako aj právne posúdenie postupu a rozsudku krajského súdu, ktorý nepovažoval za správny. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci pritom najvyšší súd odpovedal na pre prípad relevantné právne otázky a tieto odpovede ústavný súd hodnotí ako ústavne udržateľné a akceptovateľné.

Ústavný súd pritom konštatuje, že sa nestotožňuje s viacerými argumentmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti. V danom prípade nepovažuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za svojvoľný, nelogický a nesprávny len preto, že sa nezhoduje s právnymi a skutkovými názormi sťažovateľky. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku najprv zhrnul obsah odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, dôvody žalovaného uvedené v odvolaní a vyjadrenie sťažovateľky k podanému odvolaniu, a potom v relevantnej časti svojho rozsudku na strane 8 až strane 23 podrobne opísal, z akého skutkového stavu vychádzal a na základe akých úvah a právnych skutočností vo veci samej rozhodol. Svoje rozhodnutie pritom oprel aj o judikatúru iných súdov, či rozhodovaciu prax Európskej komisie, Európskeho súdneho dvora a ESĽP. Ak aj najvyšší súd neodpovedal na všetky námietky sťažovateľky, ktoré uplatnila v rámci žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, v zásade sa vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami a obsah preskúmaného rozsudku nepredstavuje dostatočný dôvod na to, aby ústavný súd mohol len na tomto základe vysloviť, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených základných práv. Pokiaľ pri hodnotení konania sťažovateľky v rámci hospodárskej súťaže protimonopolný úrad dostatočne preskúmal jej konanie, nebolo v správnom súdnictve povinnosťou najvyššieho súdu zopakovať to, čo už vecne správne vyjadril protimonopolný

úrad, ktorý dal primerané a zrozumiteľné odpovede na námietky sťažovateľky vo svojom správnom rozhodnutí, a to aj v prípade, že niektoré údaje z tohto rozhodnutia neboli sťažovateľke sprístupnené z dôvodu obchodného tajomstva.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžhpu 1/2012 z 18. apríla 2013 je ústavne udržateľný a sťažovateľkou formulované námietky svojou relevanciou neodôvodňujú vyslovenie porušenia ňou označeného základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a čl. 6 ods. 1 dohovoru, o to viac, že v danom prípade rozhodoval najvyšší súd v rámci výkonu správneho súdnictva, t. j. rozhodoval podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľke ani nebolo postupom (a ani rozhodnutím najvyššieho súdu) odňaté právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy súdom zaručené čl. 46 ods. 2 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto s prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2014